

DV *Vrbik* iz Zagreba, starija dobna skupina

O DJEČJIM PRAVIMA - JEZIKOM DJETETA

Što su prava djeteta, od kuda proizlaze i kako su regulirana, već i vrapčići na grani znaju. A možda i ne?!

Ipak, postoji i druga strana, manje poznata - KOLIKO sama DJECA POZNAJU SVOJA PRAVA I ŠTO MISLE O NJIMA.

Kako će ih znati kad ne znaju čitati, a odraslima se čini da to možda ne bi ni razumjela. Pa uostalom, zar djeca prema potrebama roditelja nisu čas velika - čas mala?! Na sreću, u skupini *Bubamara* tete su znale da uz prava koja djetetu pripadaju i koja mora uživati, dijete IMA PRAVO i ZNATI SVOJA PRAVA.

Stoga smo djecu postepeno upoznavale s pojedinim pravima, koristeći pritom literaturu, didaktički materijal, slikovnice, aplikacije, primjere iz konkretnih životnih situacija u vrtiću i obiteljskom okruženju, pjesmice, priče, ujedno potičući dijete na:

- razmišljanje
- iznošenje vlastitih iskustava, osjećaja i postupaka ...

Temeljno polazište u radu s djecom na području ljudskih prava- prava djeteta, bilo je osvještavanje spoznaje o tome da:

Mi znamo svoja prava (najbolje)

Sva djeca su jednaka (bez obzira na razlike)

- prava djeteta postoje
- prava djeteta utemeljena su na djetetovim potrebama
- prava djeteta moraju se poštivati.

Dugoročni cilj djelovanja u području odgoja za ljudska prava je izgradnja osobe koja poštuje ljudska prava te štiti svoja prava i prava drugoga, bori se za mirno rješavanje sukoba. U predškolskoj dobi ovaj cilj se postiže

- izgrađivanjem osobnog identiteta
- odgojem za prihvatanjem i poštivanjem drugoga
- prihvaćanjem različitosti u društvu (pojedina, naroda, kulture)

Zanimljivo je kako su djeca doživjela, razumjela i usvojila svoja dječja prava.

Početak rada na PRAVIMA DJETETA započeo je bezazlenom dječjom svadom koju smo iskoristili za razgovor i razmjenu mišljenja:

- Je li lijepo da se djeca i prijatelji svađaju?

Neee ... Svi u glas

Pa zašto se svađate?

Jer mu je to zanimljivo. Možda mu je dosadno - pa tako. Matej

Dijete ima pravo na igru

Jer je to grdo, bedasto i onda bi nekog mogla zaboljeti glava ... Fran

- Imaju li roditelji PRAVO tući svoje dijete? Daaa ... Svi

Da svoje, ali NEMAJU PRAVO tući tuđe dijete, npr. ako je od susjede dijete zločesto. Mamša Što znači riječ - pojam PRAVO?

Da dijete to napravi. Vladimir

Ja znam ali ne znam kako objasniti. Matej S.

Evo jednog od dječjih prava: **DIJETE IMA PRAVO NA LJUBAV I NJEGU.**

- Što to znači?

Ako nekog voliš onda ima i ljubavi. Ivona

Da se osjećaš sretan i voljen. Fran

-Tko nam to PRAVO OMOGUĆAVA -PRUŽA? *Mama, tata, baka, djeda, kumovi,tete u vrtiću, prijatelji... Djeca*

- Tko dijete treba njegovati?

Roditelji!... pa dodaju: baka, djeda, kumovi.

Svi uglas

- Što znači njegovati?

Kupati me, mazati me kremom, rezati noktiće, voditi zabavu kad me zaboli zubčić, doktorici kad sam bolestan, i tako... Djeca Nije to sve. Da te voli treba to i dokazati.

Toni

- Kako?

Da ga ne tuku, da se s njim lijepo igraju. Toni Ne svadaju. Sara

Da jedni prema drugima nisu zločesti. Fran

Na kraju razgovora djeca su se spontano zagrlila i poljubila.

DIJETE IMA PRAVO NA PRIMJERENU ZDRAVU HRANU.

- Što nam ovo pravo govori - što znači?

Da zdravu hranu jedeš i koliko ti treba. Toni

Tko ti to pravo treba omogućiti?

Moj tata. Matija

Mama i tata. Matej S.

Vrtić i ostali. Marko

(ostali su: kumovi, prijatelji, baka, djeda, stričevi, susjedi)

Kad ja tati kažem za neku hranu; fuj, on mi kaže: Kako to možeš reći a nisi ni probao? Ja onda probam, sviđi mi se pa sve pojedem.

Maksimilijan

Kad je bilo neko jelo s gljivama, bilo mi je malo bljak, a kad smo malo posolili bilo mi je fino. Matej

Mene je mama učila jesti dagnje. Nije loše.

Nina

- Što znači primjerena zdrava hrana?

Da ti paše. Da ti teško ne padne na želudac.

Matej

- Koja hrana nije zdrava i primjerena djeci?

Djeca nabrajaju: slatkiši, puno pizze, alkohol, kava, pohano meso svaki dan ...

Nije zdravo jesti meso iz drugih država jer su krave dobile kraljke ludilo. Toni

Nije zdravo jesti ni meso pajceka jer su dobili slinavku. Iva K.

Za djecu nije primjerena kava. Lorena

Osim bijele kave. Matija

Na TV sam gledao dobru emisiju o jako debelom čovjeku i njegovoj bucmastoj ženi... Patrick

Nije zdravo pušiti, pogotovo ne djeca. Moja mama puši jednu cigaretu na dan, a prije jednu kutiju. Iva K.

Moj djed je puno pušio i zato je umro. Novella I ja sam gledao na TV čovjeka koji je imao

300 kg, morali su ga, viljuškarom dizati u avion da ga odvezu u bolnicu. Tamo će ga morati više puta operirati da oslabi. To je jako loše - ON NIJE ZDRAVO JELO. Toni

DIJETE IMA PRAVO NA SVOJE MIŠLJENJE.

- Razmislite, što znači imati pravo na svoje mišljenje?

Da dijete ima pravo odgovoriti i reći što misli. Maks

I ono što želi. Nina

Ne smiješ izmišljati već MISLITI i onda trebaš reći ono što misliš i želiš reći. Toni

- Imaš li ti pravo na svoje mišljenje?

Neee ... Patrick

- Zašto?

Ne znam. Patrick

Ja da. Kad govoriš svoje mišljenje nekome, ako ma taj netko nešto pita. Matej S.

Ako nemaš svoje mišljenje onda ne možeš nikome odgovoriti na pitanje. Maks

Moraš poslušati onoga s kim pričaš, njegovo mišljenje, a onda mu ti kažeš svoje mišljenje.

Nina

Teta dobro si pitala, ako vani pada kiša - možemo li ići van, što on misli o tome, a on je šutio. JA MISLIM da možeš ići van ako imaš kišobran.

Ali to nije sve. Moraš misliti, ako jako pada kiša, a ti nemaš kišobran, vani si - može te pogoditi grom. Toni

Ako ne misliš i nemaš svoje mišljenje, onda nisi baš ni pametan. Nina

Ako se sa neznalicama družiš ne možeš ništa od njih naučiti. Ne treba se družiti ni s lopovima, opasnim ljudima ... Toni

- S kim se je dobro družiti?

Sa svima koje poznajemo, koji su pametni.

Fran

Koji znaju misliti svojom glavom. Matej

Koji su dobri i puno znaju. Maks

MI imamo pravo na svoje mišljenje

Osim ovih prava, djeca su upoznala još neka prava:

- sva djeca imaju jednaka prava
- dijete ima pravo na igru
- dijete ne smije biti primorano na rad
- dijete ima pravo na zdravstvenu zaštitu
- dijete ima pravo izabrati svoju religiju
- dijete ima pravo ići u školu
- dijete ne smije biti zlostavljano
- dijete se može družiti s kim hoće
- dijete ima pravo na informacije
- posebnu skrb treba pružiti hendikepiranoj djeci.

Pravo na informiranje

Osim što su upoznala svoja prava, djeca ih znaju imenovati, pobrojiti, objasniti - RAZUMIJU IH i vrlo vješto pri-mjenjuju u praksi: kod kuće, u vrtiću, u gostima ... Uz djecu, i roditelji su upoznali dječja prava, većina nas je podržavala - shvativši vrijednost edukacije.

I na kraju: ŠTO DJECA MISLE O SVOJIM PRAVIMA?

Moje je pravo sada, da učim od drugih, jer možda znaju više od mene. Nina

Ja svoja prava mogu ostvariti samo ako želim. Matej

Ja imam ostvareno pravo na ljubav i njegu, od mame i tate, bake i djeda, mog brata. Lorena

Moje je pravo na mišljenje, na mir, na igru-OSTVARENO. Osjećam se takav kakav jesam: lijepo, mirno i poslušno. Fran

Ja sam jako sretan. Sretan sam jako jer su mi prijatelji došli na rođendan. Marko

Imam pravo učiti jer ću još malo krenuti u školu ... Dominik

S tim pravima možemo nešto postići i ona nisu beskorisna. Nina

AKO IH POZNAJEŠ, SVOJA PRAVA, ONDA IH I TI I DRUGI MOŽETE POŠTIVATI.

Matej S.

Jovanka Vulić

pravo na primjerenu zdravu hranu

Pravo na hranu (doručak na samoposluživanje)

pravo na primjerenu zdravu hranu

